

Н. О. Васюк,
аспірант, Національна академія державного управління при Президенті України

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПОВНОВАЖЕНЬ МІСЦЕВИХ ДЕРЖАВНИХ АДМІНІСТРАЦІЙ ТА ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САНІТАРНОГО ТА ЕПІДЕМІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ НАСЕЛЕННЯ

У статті проаналізовано сучасне нормативно-правове забезпечення повноважень місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

The article analyzes the modern regulatory and legal powers of local state administrations and local governments for ensuring sanitary and epidemiological welfare.

Ключові слова: охорона громадського здоров'я, санітарне та епідемічне благополуччя населення, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, повноваження органів місцевого самоврядування, повноваження місцевих державних адміністрацій.

Key words: Public Health, sanitary and epidemiological welfare of population, local administrations, local authorities, the powers of local government authority of local administrations.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Динаміка основних показників стану здоров'я населення України протягом останніх років свідчить про його значне погіршення. Як уже зазначалось, різниця показників очікуваної тривалості життя між країнами Західної Європи і Україною, в тому числі між окремими країнами Співдружності Незалежних Держав, сягає до 12 років, де основними чинниками ризику обгрунтовано вважаються вживання тютюнових виробів та алкоголю, надлишкова маса тіла, або ожиріння, небезпечний секс, незадовільна якість питної води, відсутність засобів санітарії, нераціональне харчування, недостатня фізична активність, стрес та ін. [1; 2]. Крім того, на формування громадського здоров'я впливає і стан навколишнього середовища [3].

Можна погодитися із вітчизняним ученим В.Пашковим, що охорона здоров'я як складова соціальної політики є визначальним напрямом внутрішньої політики держави і потребують втілення в життя соціальні програми і різноманітні заходи, спрямовані на задоволення права на здоров'я громадян [4]. Тому виникає необхідність унесенні змін до законодавства та нормативно-правового забезпечення розвитку та реформування сфери охорони громадського здоров'я, особливо на місцевому рівні.

В Україні повноваження місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування щодо за-

безпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення регулюється значною кількістю нормативно-правових актів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ПУБЛІКАЦІЙ

Питання розвитку та реформування сфери охорони громадського здоров'я та її законодавчого забезпечення вже стало предметом розгляду багатьох вітчизняних і зарубіжних дослідників. Серед них слід назвати М. Білинську, З. Гладуна, Л. Жаліло, А. Заєць, Н. Кризину, О. Мартинюк, В. Москаленка, В. Пашкова, Я. Радиша, І. Рожкову, І. Солоненка, Н. Солоненко, А. Шипка та інших науковців.

Серед невирішених повністю частин загальної проблеми є упорядкування нормативно-правового забезпечення повноважень місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Саме тому метою даної статті є аналіз сучасного нормативно-правового забезпечення повноважень місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

На конституційному рівні серед найвищих соціальних цінностей визнається здоров'я людини [5]. Втілення в

життя таких конституційних положень значною мірою зумовлено належним рівнем функціонування системи державних органів, місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, діяльність яких спрямована на забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя населення.

На думку В. Мартиновського, в останні роки спостерігається покращення роботи органів санітарно-епідеміологічної служби, органів і установ охорони здоров'я з вирішення проблем екологічної епідеміології захворювань, проводяться дослідження за програмою соціально-гігієнічного моніторингу, вдосконалюються лабораторні бази, відбувається освоєння нових методів роботи в системі інформаційної і правової забезпеченості населення. Створюється нормативна і законодавча база для функціонування установ державної санітарно-епідеміологічної служби [6].

Правове забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя населення здійснюється санітарним законодавством України, яке базується на Конституції України [5] і складається із Законів України "Основи законодавства України про охорону здоров'я" [7], "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" [8], "Про боротьбу із захворюванням на туберкульоз" [9], "Про захист населення від інфекційних хвороб" [10], "Про боротьбу із захворюванням на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення" [11], інших нормативно-правових актів та санітарних норм.

Базовим у регулюванні суспільних відносин, які виникають у сфері забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя, є Закон України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення", який визначає відповідні права і обов'язки державних органів, підприємств, установ, організацій та громадян, встановлює порядок організації державної санітарно-епідеміологічної служби і здійснення державного санітарно-епідеміологічного нагляду в Україні [8].

Відповідно до цього закону санітарне та епідемічне благополуччя населення — це стан здоров'я населення та середовища життєдіяльності людини, за якого показники захворюваності перебувають на ustalеному рівні для даної території, умови проживання сприятливі для населення, а параметри факторів середовища життєдіяльності знаходяться в межах, визначених санітарними нормами [8, ст. 1].

Кожний громадянин України має право на охорону здоров'я, що передбачає безпечне для життя і здоров'я навколишнє природне середовище, санітарно-епідемічне благополуччя території і населеного пункту, де він проживає, та інші права [7, ст. 6].

На підставі цього проаналізуємо повноваження місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Закон України "Про місцеві державні адміністрації" серед основних галузевих повноважень місцевих державних адміністрацій надає можливість вживати заходів щодо запобігання інфекційним захворюванням, епідеміям, епізоотіям та їх ліквідації [12, ст. 22].

В Україні прийнята ціла низка законів, які конкретизують повноваження місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення. Серед них пропонується виділити наступні.

Так, Законом України "Основи законодавства Украї-

ни про охорону здоров'я" визначено, що органи місцевої державної адміністрації та регіонального і місцевого самоврядування зобов'язані активно сприяти здійсненню протиепідемічних заходів [7, ст. 30].

Закон України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" надає значний перелік повноважень та зобов'язань органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, зокрема це:

- забезпечення жителів міст та інших населених пунктів питною водою, кількість та якість якої повинні відповідати вимогам санітарних норм і державного стандарту;

- забезпечення умов для навчальних та виховних процесів, що відповідають вимогам санітарних норм, здійснення заходів, спрямованих на збереження і зміцнення здоров'я, гігієнічне виховання відповідних груп населення та вивчення ними основ гігієни;

- участь і створення умов для гігієнічного навчання і виховання громадян, пропаганди здорового способу життя;

- утримання надані в користування чи належні їм на правах власності житлові, виробничі, побутові та інші приміщення, а також земельні ділянки і території відповідно до вимог санітарних норм;

- здійснення відповідних організаційних, господарських, технічних, технологічних, архітектурно-будівельних та інших заходів щодо попередження утворення та зниження шуму до рівнів, установлених санітарними нормами;

- забезпечення під час роботи закладів громадського харчування, торгівлі, побутового обслуговування, розважального та грального бізнесу, культури, при проведенні концертів, дискотек, масових святкових і розважальних заходів тощо рівні звучання звуковідтворювальної апаратури та музичних інструментів у приміщеннях і на відкритих площадках, а також рівні шуму в прилеглих до них житлових і громадських будівлях, що не перевищують рівнів, установлених санітарними нормами;

- вжиття заходів щодо недопущення впродовж доби перевищень рівнів шуму, встановлених санітарними нормами, в таких приміщеннях і на таких територіях (захищені об'єкти), як: 1) житлові будинки і прибудинкові території; 2) лікувальні, санаторно-курортні заклади, будинки-інтернати, заклади освіти, культури; 3) готелі і гуртожитки; 4) заклади громадського харчування, торгівлі, побутового обслуговування, розважального та грального бізнесу, розташованих у межах населених пунктів; 5) інші будівлі й споруди, у яких постійно чи тимчасово перебувають люди; 6) парки, сквери, зони відпочинку, розташовані на території мікрорайонів і груп житлових будинків;

- дотримання санітарних норм у разі застосування хімічних речовин і матеріалів, продуктів біотехнології;

- надання підприємствам, установам і організаціям інформації про стан здоров'я населення, санітарну та епідемічну ситуацію, нормативно-правові акти з питань забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення та санітарні норми.

Окремим пунктом цього закону визначено роль представницьких органів територіальних громад, а саме: сільські, селищні, міські ради затверджують правила додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях, якими з урахуванням особливостей окремих територій (курортні, лікувально-оздоровчі, рекреаційні, заповідні тощо) установлюються заборони та обмеження щодо певних видів діяльності, що супроводжуються утворен-

ням шуму, а також устанавлюється порядок проведення салютів, феєрверків, інших заходів із використанням вибухових речовин і піротехнічних засобів.

Також органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування в межах повноважень, встановлених законом, забезпечують контроль за додержанням керівниками та посадовими особами підприємств, установ, організацій усіх форм власності, а також громадянами санітарного та екологічного законодавства правил додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях, інших нормативно-правових актів у сфері захисту населення від шкідливого впливу шуму, неіонізуючих випромінювань та інших фізичних факторів.

Можуть утворювати державні надзвичайні проти-епідемічні комісії при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських, районних адміністраціях, типові положення яких затверджуються Кабінетом Міністрів України.

У разі виникнення чи загрози виникнення або поширення особливо небезпечних і небезпечних інфекційних хвороб, масових неінфекційних захворювань (отруєнь), радіаційних уражень населення органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування за поданням відповідних головних державних санітарних лікарів у межах своїх повноважень можуть запроваджувати у встановленому законом порядку на відповідних територіях чи об'єктах особливі умови та режими праці, навчання, перевезення і перевезення, спрямовані на запобігання та ліквідацію цих захворювань та уражень. Також зобов'язані забезпечувати своєчасне проведення масових профілактичних щеплень, дезінфекційних, дезінсекційних, дератизаційних, інших необхідних санітарних і проти-епідемічних заходів.

Органи виконавчої влади, місцевого самоврядування зобов'язані надавати органам, установам і закладам державної санітарно-епідеміологічної служби безоплатно інформацію, яка допомогла б у здійсненні інформаційного забезпечення державної санітарно-епідеміологічної служби [8].

Закон України "Про захист населення від інфекційних хвороб" встановлює одним із пріоритетних напрямів діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування — захист населення від інфекційних хвороб — і відокремлює повноваження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері захисту населення від інфекційних хвороб. Таким чином, місцеві органи виконавчої влади:

- реалізують державну політику в галузі охорони здоров'я та щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення, організують розроблення і виконання регіональних і місцевих програм з питань захисту населення від інфекційних хвороб, а також беруть участь у розробленні та виконанні державних цільових програм;

- забезпечують проведення профілактичних і проти-епідемічних заходів (благоустрій, водопостачання та водовідведення, прибирання та санітарна очистка, боротьба з живими переносниками збудників інфекційних хвороб тощо) на територіях населених пунктів, у місцях масового відпочинку населення та рекреаційних зонах, здійснюють контроль за виконанням цих заходів;

- здійснюють контроль за додержанням юридичними і фізичними особами санітарно-гігієнічних, санітарно-проти-епідемічних та ветеринарних правил і норм, правил торгівлі та побутового обслуговування населення, за якістю та безпекою харчових продуктів і продовольчої сиро-

вини на всіх етапах їх виробництва, зберігання та реалізації;

- організують проведення аналізу епідемічної ситуації в регіоні та контролю за її станом;

- забезпечують комунальні заклади охорони здоров'я, діяльність яких пов'язана з лікуванням і профілактикою інфекційних хвороб, кадрами, фінансовими та матеріально-технічними ресурсами;

- інформують населення через засоби масової інформації про епідемічну ситуацію в регіоні та здійснювані проти-епідемічні заходи;

- вирішують питання фінансового та матеріально-технічного забезпечення лікувально-профілактичних і проти-епідемічних заходів та робіт, пов'язаних з ліквідацією епідемії та спалахів інфекційних хвороб;

- вирішують інші питання у межах повноважень, визначених законом (ст. 4).

Органи місцевого самоврядування у сфері захисту населення від інфекційних хвороб:

- забезпечують проведення профілактичних і проти-епідемічних заходів на територіях населених пунктів, у місцях масового відпочинку населення та рекреаційних зонах, а також робіт з ліквідації епідемії та спалахів інфекційних хвороб, вирішують питання фінансового та матеріально-технічного забезпечення цих заходів і робіт;

- здійснюють комплексні заходи, спрямовані на ліквідацію епідемії, спалахів інфекційних хвороб та їх наслідків;

- забезпечують участь у боротьбі з інфекційними хворобами закладів та установ охорони здоров'я усіх форм власності, а також вдосконалення мережі спеціалізованих закладів та установ охорони здоров'я, діяльність яких пов'язана із захистом населення від інфекційних хвороб;

- забезпечують доступність і безоплатність надання медичної допомоги хворим на інфекційні хвороби у державних і комунальних закладах охорони здоров'я;

- забезпечують відповідно до законодавства громадян пільгових категорій лікарськими засобами та виробами медичного призначення для лікування і профілактики інфекційних хвороб;

- вирішують інші питання у межах повноважень, визначених законом.

На органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування у межах встановлених законом повноважень покладаються організація та проведення профілактичних і проти-епідемічних заходів, перелік яких наведено в ст. 11 вищевказаного закону, проведення профілактичних щеплень.

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування контролюють дотримання ветеринарно-санітарних, проти-епізоотичних, профілактичних і проти-епідемічних заходів під час догляду за тваринами, виробництва, переробки і реалізації продукції тваринництва та ін. З метою запобігання виникненню та поширенню зооантропонозних інфекцій серед людей місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування затверджують комплексні програми і плани профілактики та боротьби з цими інфекціями; затверджують правила утримання тварин у домашніх умовах, виділяють і облаштовують на територіях населених пунктів місця для їх вигулювання, забезпечують відлов, тимчасове утримання та регулювання чисельності бродячих тварин; забезпечують систематичне проведення дератизації на територіях населених пунктів, у місцях масового відпочинку населення та рекреаційних зонах.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані періодично повідомляти через засоби масової інформації про епідемічну ситуацію та здійснювати протиепідемічні заходи. Здійснюють прийом пропозицій від громадян та їх об'єднань з питань щодо розміщення та будівництва об'єктів, що можуть негативно впливати на епідемічну ситуацію, проектів державних цільових, регіональних і місцевих програм з питань захисту населення від інфекційних хвороб.

Приймають рішення про проведення позачергових обов'язкових профілактичних медичних оглядів для працівників окремих професій, виробництв та організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може призвести до поширення інфекційних хвороб, у разі погіршення епідемічної ситуації за поданням відповідного головного державного санітарного лікаря.

На місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування покладаються організація та контроль за дотриманням встановленого на території карантину правового режиму, своєчасним і повним проведенням профілактичних і протиепідемічних заходів, а також на територіях, де встановлено карантин, цим органам надається право:

- залучати підприємства, установи, організації незалежно від форм власності до виконання заходів з локалізації та ліквідації епідемії чи спалаху інфекційної хвороби;

- залучати для тимчасового використання транспортні засоби, будівлі, споруди, обладнання, інше майно підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, необхідне для здійснення профілактичних і протиепідемічних заходів, із наступним повним відшкодуванням у встановленому законом порядку його вартості або витрат, пов'язаних з його використанням;

- установлювати особливий режим в'їзду на територію карантину та виїзду з неї громадян і транспортних засобів, а у разі необхідності — проводити санітарний огляд речей, багажу, транспортних засобів та вантажів;

- запроваджувати більш жорсткі, ніж встановлені нормативно-правовими актами, вимоги щодо якості, умов виробництва, виготовлення та реалізації продуктів харчування, режиму обробки та якості питної води;

- установлювати особливий порядок проведення профілактичних і протиепідемічних, у тому числі дезінфекційних та інших заходів;

- створювати на в'їздах і виїздах із території карантину контрольно-пропускні пункти, залучати в установленому порядку для роботи в цих пунктах військовослужбовців, працівників, матеріально-технічні та транспортні засоби підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, частин та підрозділів спеціально уповноважених центральних органів виконавчої влади з питань оборони, внутрішніх справ.

У разі встановлення карантину місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування створюють на території карантину спеціалізовані заклади охорони здоров'я з особливим протиепідемічним режимом — спеціалізовані лікарні, ізолятори, обсерватори, використовуючи для цього приміщення закладів охорони здоров'я, оздоровчих, навчальних закладів тощо.

Встановлюють обмежувальні протиепідемічні заходи за поданням відповідного головного державного санітарного лікаря, а також зобов'язані всебічно сприяти проведенню робіт в осередках інфекційних хвороб, оперативно надавати працівникам, які їх виконують, достовірну інформацію щодо епідемічної ситуації, а в необхі-

дних випадках забезпечувати їх транспортом, засобами зв'язку, приміщеннями для роботи та відпочинку, продуктами харчування, спеціальним одягом, взуттям, захисними засобами та засобами для санітарної обробки тощо [9].

Закон України "Про боротьбу із захворюванням на туберкульоз" передбачає, що місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування здійснюють державне регулювання діяльності, пов'язаної з боротьбою із захворюванням на туберкульоз (ст. 3) та розділяє їхні повноваження. Так, Рада міністрів Автономної Республіки Крим і місцеві органи виконавчої влади у сфері боротьби із захворюванням на туберкульоз:

- реалізують державну політику в сфері боротьби із захворюванням на туберкульоз, організують розроблення і виконання регіональних і місцевих програм з цього питання, а також беруть участь у розробленні та виконанні державних програм;

- забезпечують реалізацію передбачених законодавством заходів соціального захисту хворих на туберкульоз та інфікованих мікобактеріями туберкульозу щодо доступності та безоплатності надання зазначеним категоріям лікувально-профілактичної та санаторної допомоги у відповідних державних і комунальних закладах, проведення їм хіміопрофілактики, а також поліпшення житлових умов і працевлаштування хворих на туберкульоз;

- здійснюють заходи, спрямовані на забезпечення епідемічного благополуччя щодо туберкульозу, контролюють проведення цих заходів юридичними і фізичними особами;

- інформують населення через засоби масової інформації про епідемічну ситуацію щодо захворювання на туберкульоз в регіоні та заходи, які здійснюються з метою її поліпшення;

- забезпечують кадрами, фінансовими та матеріально-технічними ресурсами комунальні заклади охорони здоров'я та інші підприємства, установи, організації, діяльність яких пов'язана з виконанням програм по боротьбі з туберкульозом;

- щорічно звітують на сесіях відповідних рад про хід виконання програм по боротьбі з туберкульозом (ст. 5).

Органи місцевого самоврядування у сфері боротьби із захворюванням на туберкульоз:

- забезпечують реалізацію державної та місцевих програм по боротьбі з туберкульозом, їх матеріально-технічне та фінансове забезпечення;

- здійснюють комплексні заходи, спрямовані на поліпшення ситуації із захворюванням на туберкульоз;

- забезпечують участь у боротьбі із захворюванням на туберкульоз закладів та установ охорони здоров'я усіх форм власності, а також вдосконалення мережі протитуберкульозних закладів, діяльність яких пов'язана із захистом населення від захворювання на туберкульоз;

- забезпечують доступність і безоплатність надання протитуберкульозної допомоги громадянам України, хворим на туберкульоз та інфікованим мікобактеріями туберкульозу, в комунальних протитуберкульозних закладах;

- відповідно до вимог цього Закону безоплатно забезпечують хворих на туберкульоз та осіб з груп підвищеного ризику захворювання чи його рецидиву лікарськими засобами та виробами медичного призначення для лікування та профілактики захворювання на туберкульоз;

- забезпечують реалізацію передбачених законо-

давством заходів соціального захисту хворих на туберкульоз, у тому числі щодо поліпшення житлових умов і працевлаштування хворих на туберкульоз;

— вирішують інші питання у межах повноважень, визначених законом;

— забезпечують контроль за здійсненням протитуберкульозних заходів (ст. 6).

Також органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у разі погіршення епідемічної ситуації щодо захворювання на туберкульоз за поданням відповідного головного державного санітарного лікаря приймають рішення про проведення позачергових обов'язкових профілактичних медичних оглядів на туберкульоз осіб, які підлягають обов'язковим медичним оглядам, чи інших груп населення, серед яких рівень захворюваності значно перевищує середній показник на відповідній території.

Місцевими органами виконавчої влади визначаються протитуберкульозні заклади, до яких госпіталізуються хворі на заразні форми туберкульозу, що ухиляються від обов'язкової госпіталізації.

Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування у разі неблагополучної епідемічної ситуації щодо захворювання на туберкульоз створюють спеціальні навчальні заклади (класи, групи) санаторного типу з підвищеними нормами харчування для дітей, інфікованих мікобактеріями туберкульозу. Також можуть встановлювати для осіб, які хворіють на туберкульоз або інфіковані мікобактеріями туберкульозу, норми харчування вищі, ніж встановлені законодавством, надавати за власні кошти інші види благодійної допомоги [10].

Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування розробляють і здійснюють заходи щодо боротьби із захворюванням на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) у межах своєї компетенції відповідно до Закону України "Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення" (ст. 6) [11].

Таким чином, основні висновки проведеного дослідження полягають у наступному. Чинне законодавство наділяє органи місцевого самоврядування та місцеві органи виконавчої влади специфічними функціями та повноваженнями, зокрема щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення, які є основою їх практичної діяльності. Крім того, що ці повноваження є специфічними (це впливає зі специфіки відповідних законів), коло повноважень місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування є досить широким. Має місце дублювання повноважень названих органів місцевої влади, що спричиняє нераціональне використання кадрових, фінансових, інших ресурсів та не сприяє підвищенню ефективності державного управління щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення, яке зумовлює безпеку здоров'я та життя громадян.

Тому вважаємо за необхідне упорядкувати існуючу нормативно-правову базу щодо повноважень місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування у сфері забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення з метою унеможливлення дублювання повноважень.

Такий спосіб розподілу повноважень дозволить конкретизувати функції — напрями практичної діяльності кожного з названих органів влади — мінімізувати їх витрати (а це кошти платників податків громадян) та оптимізувати організацію забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення на відповідній території.

Подальші дослідження у даному напрямі мають стосуватися розробки практичних рекомендацій щодо оновлення чинного законодавства стосовно повноважень місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення у відповідності із змінами, що відбуваються в житті держави і суспільства.

Література:

1. Доклад о развитии человека 2009. Преодоление барьеров: человеческая мобильность и развитие / Пер. с англ.; ПРООН — М.: Издательство "Весь Мир", 2009. — 232 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://hdr.undp.org/en/media/HDR_20072008_RU_indicators.pdf

2. Доклад "Мировая статистика здравоохранения, 2009 год" — Вид-во ВООЗ, 2009. — 150 с. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.who.int/whosis/whostat/2009/ru/index.html>

3. Галузь науки "Державне управління": історія, теорія, впровадження: матеріали наук.-практ. конф. за між нар. участю, Київ, 28 трав. 2010 р.: у 2 т. / За аг. ред.. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трошинського, С. В. Загароднюка. — К.: НАДУ, 2010. — Т. 2. — С. 421.

4. Пашков В.М. Проблеми правового регулювання відносин у сфері охорони здоров'я (господарсько-правовий контекст): монографія / В.М. Пашков. — К.: МОПІ-ОН, 2009. — 448 с.

5. Конституція України (із змінами і доп.). — К.: Атіка, 2006. — 64 с.

6. Мартиновський В.В. Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів санітарно-епідеміологічної служби: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 "Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право" / В.В. Мартиновський. — Харків, 2008. — 19 с.

7. Закон України "Основи законодавства України про охорону здоров'я" від 19 листопада 1992 р. № 2801 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2801-12>

8. Закон України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" 24 лютого 1994 р. № 4004-XII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=4004-12&p=1274430189676788>

9. Закон України "Про захист населення від інфекційних хвороб" 6 квітня 2000 р. № 1645-III [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1645-14&p=1274430189676788>

10. Закон України "Про боротьбу із захворюванням на туберкульоз" від 5 липня 2001 р. № 2586-III [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2586-14&p=1274430189676788>

11. Закон України "Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення" від 12 грудня 1991 р. 1972-XII [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1972-12&p=1274430189676788>

12. Закон України "Про місцеві державні адміністрації" від 9 квітня 1999 р. № 586 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=586-14>

Стаття надійшла до редакції 27.08.2010 р.